BAŞMUHARRİRİ
Ahmet Emin YALMAN
— Vatan Evi —
Cağaloğlu, Molla Fenari
Sokağı 30 - 32
Telef. 24136 - Telg. VATAN Ist.

PAZAR
10
MAYIS
1942

VATAN

Yıl: 2 — Sayı: 571 "DOĞRUYA DOĞRU - EĞRİYE EĞRİ„ Fiyatı 5 Kuruş

Fiyat siyaseti

Trakyada bir iki amelî görüş

Yazan: **Ahmet Emin YALMAN**

Bir, iki gün kadar Trakyada dolaştım. Bir çok şeyler gördüm, görüşlerimden de bir takım ilhamlar aldım. Bunlardan sırasile bahsedeceğim.

Yiyecek meselesi bugünün başlıca davası... Partide de mühim müzakerelere yol açtı. Bunun için Trakyada gördüklerimin bu mühim bahisle alâkası olan bir, iki noktası üstünde bugünden durmak isterim.

Lüleburgazdan geçerken şikâyetler duydum. Meğer kaymakam. halka faydalı olmak yolundaki müfrit nazarî arzularının tesirile amelî şartları ve imkânları bir tarafa bırakmış, hayali şekilde bir takım asgarî fiyatlar kurmuş. Meselâ yumurta Lüleburgazda yüz paraya, üç kuruşa satılıyormuş. Halk da bu et pahalılığında yumurta ile pekâlâ gıdalanıyormuş. Kaymakam: «Daha ucuz olsun, halk daha kolay tedarik etsin.» yolundaki tertemiz bir niyetle: «Yumurta altmış paraya satılsın.» demiş. Demiş ama, ortada yumurta kalmamış. Ucuz hayali fiyat belki de pek nikbinleri bir gün için avutmağa yarar, fakat bununla karın doyurmanın imkânı henüz keşfedilmemiş. Yumurtayı misal diye söyledim, bütün fiyatlar ona göre... Lüleburgazda zorla bir kara piyasa kurulmuş, haydi el altından yiyecek aramağa uğraş...

Civarda bir Köy Enstitüsü var. Oraya uğradık. Enstitünün müdürile bir Maarif müfettişini bir kördüğümün hallile meşgul buldum. Ortada iki yüz altmış canı beslemek mes'uliyeti var. Lüleburgaz Ticaret Odasından fiyat sormuşlar. Cevap vermiş:

— Filân ve filân şeylerin fiyatı yok, çünkü kendisi bura piyasasında yok.

— Peki, ne var? diye sorulmuş. Cevap şu:

— Kuru bamya ve şeker...

Yani fiyatlar hakikate uygun olmadığı için mallar ortadan çekilmiş. İçimizden biri dedi ki:

— Peki siz de erzakı bulduğunuz yerden satın alınız.

— Alamayız, Malsandığının parayı verebilmesi için mutlaka Lüleburgazdan tedariki lâzımdır.

— Haniya, köy enstitüleri arttırma ve eksiltme kanunundan istisna edilmişlerdi.

— O yalnız kurulma faaliyetleri içindi. Yoksa kurulduktan sonra enstitüler de 2490 numaralı kanunun hükümlerine tâbidir.

Müfettişe sordum:

— Bu enstitünün müdürü: «Benim ilk mes'uliyetim, elimdeki tahsisatı kullanarak bu çocukları açlıktan korumaktır, kırtasî usullere riayet mes'uliyeti ancak ondan sonra gelir.» dese ve kırtasî yolu değil, amelî imkân yolunu takip ederek vazifesini görse ne olur?

Cevap verdi:

— Evvelâ Malsandığı parayı vermez. Sonra usul ve mevzuat haricine çıktı diye müdür mes'ul olur.

— Peki, müdür yolunu bulup da bütün mes'uliyeti üzerine alsa ve çocuklarının karnını doyursa siz ne yaparsınız?

— İnsan ve vatandaş sıfatile [illegible]kdir ederim, fakat müfettiş sı[illegible]tile ihtiyacı değil, ancak mev[illegible]tı ölçü tanırım ve ona göre ra[illegible]mu veririm. Yoksa ben de [illegible]ul olurum.»

[illegible]aeskiye uğradım. Halk hoş[illegible] [illegible]talıkta canlı, ahenkli bir [illegible]ar. Ekim işleri mükemmel [illegible] fiyatlar imkânlara göre [illegible]dilmiş, halkla hükûmet [illegible]henk ve emniyet var.

Bu [illegible]ın sebebi?.. Meğer burada [illegible] Babaç adında işine sahip bir kaymakam varmış. «Evvelâ memleket menfaati ve aklın icabı, sonra mevzuat... Evvelâ halk ve yurt, sonra ben...» diye düşünüyor ve üzerine mes'uliyet alarak ve kendini değil, memleket işini düşünerek kestirme yol-

(Devamı Sa. 3, Sü. 4 de) *§*

Dünkü karnelerile ekmek alamıyanlar

Bugün dünkü karnelerini kullanarak istihkaklarını tam alacaklar

9.5.942 tarihinde fırınlara yapılan un tevziatı geciktiğinden fırınlar son ağız ekmeklerini geç çıkardıkları için bu yüzden bazı vatandaşlar 9 tarihli karnelerile ekmek alamamışlardır. Bunun için bugün 9 tarihli karnelerile tam istihkaklarını alacaklardır.

Müttefikler konuşuyor

Hitler, yakında nakavt olacak

« Fakat ümitsizliğin verdiği son bir darbeye intizar etmek gerektir »

"Teşebbüs artık bizdedir, Alman hava kuvvetleri ezilince Avrupanın istilâsı başlıyacak„

Vaşington, 9 (A.A.) — Radyoda millete hıtab eden Cümhurreisi muavini Wallace, müttefiklerin 1942 de en çetin imtihanı geçireceklerini, 1943 te ise zafer yolunun hertürlü engelden temizlenmiş olarak açılacağını söylemiştir.

Wallace: «Hitler nakavtın yaklaştığını gören bir boksördür. Bu durumdaki boksör, son bir darbe indirmek için bütün kuvvetlerini toplar, bütün ümidini bu son darbeye bağlar, fakat kazanamıyacağını da hisseder.

Beklenmeyen darbeyi vurmak için Hitlerle Japonyanın beraberce hareket edeceklerinden emin olabiliriz. Bu belki de, Alman taşıt tayyareleri Dakar'dan Atlan-

(Devamı: Sa. 3; Sü. 4 te) (/)

Bir İngiliz nazırı ne demiş?

Londra, 9 (A.A.) — Ofi: Dahiliye devlet sekreteri M. Morrison'un salı günü Blackpool'da verdiği nutuk hakkında, pek yakında Avam kamarasında bir müzakere yapılacaktır. M. Morrison ezcümle şöyle demiştir:

«— Alman milletinin hakkının verilmesini istiyorum. Bu milletin geçen Büyük Harpten sonra çekmek zorunda kaldığı mânasız intikamcı fikre muarızım.»

Gort bir hava akını olurken Maltaya indi

İngilizler Fransaya paraşütlerle posta güvercinleri dolu kafesler attılar

İngilizler mühim bir tayyare fabrikası bulunan bir şehre hücum ettiler

Malta, 9 (A.A.) — Yeni vali Gort hava alanına indikten hemen sonra yemin etmiştir. Gort, bir hava taarruzu esnasında gelmiştir.

Stokholm, 9 (A.A.) — Berliner Börzen Zeitung gazetesinin askerî yazarı General Quade diyor ki:

Malta, kırılması çetin bir cevizdir. Onu bombalarla parçalıyarak elde etmenin mümkün olabileceğini zannetmiyorum. Onu yalnız yiyecek bakımından değil, cephane bakımından da aç bırakmak gerektir.

Mühim bir akın

Londra, 9 (A.A.) — Hava Nazırlığının tebliği:

Dün gece bomba uçaklarımızdan mürekkep kuvvetli bir teşkil çok mühim bir tayyare fabrikasile diğer bazı hedeflerin bulunduğu Varnemunde'ye şiddetli hücum etmiştir. Uçaklarımız şiddetli bir müdafaa ile karşılaşmıştır.

Bomba ve av uçaklarımız Holanda ve şimal Fransada düşman hava meydanlarına hücum etmişlerdir. Bütün bu hareketlerde 19 bomba uçağı kaybedilmiştir.

Fransada

Berne, 9 (A.A.) — Vişiden gelen haberlere göre İngiliz uçakları Fransa üzerine paraşütlerle güvercin dolu kafesler atmışlardır. Bu güvercinlerin kanatlarına bağlanan kâğıtlarda Fransızlardan Almanların kuvvetleri hakkında ve askerî mahiyette diğer malûmat rica edilmekte ve verilecek malûmatın bu güvercinler vasıtasile gönderilmesi istenilmektedir.

Skajerak'tanberi en büyük deniz muharebesi

Japonların 18 harp gemisi batırıldı

Japon i tilâ filosu tam yolla kaçak halinde

General Mac Arthur, Japon tebliğine propaganda tebliği adını veriyor

Ankara, 9 (Radyo Gazetesi) — Mercan denizindeki deniz muharebesi hakkında iki tarafın iddiaları birbirine uymamaktadır. Iki tarafın ittifak ettikleri nokta bu muharebenin Skajeraktanberi en büyük deniz muharebesi olduğudur. Ittifak edilen ikinci bir nokta da muharebenin büyük bir zaferle neticelendiğidir. Fakat bu zaferi Anglo Saksonlar kendilerine, Japonlar da kendilerine mal etmektedirler.

Mercan denizi Avustralyanın doğu sahillerile Solomon adaları arasındadır. Japonlar, Yeni Gineye kadar olan sulara ve havalara, Amerikalılar ise Pearl Harbour'dan Mercan denizine kadar olan sulara hâkimdirler. Mercan denizi bu iki hâkimiyetin birleştiği yerlerdir. Japonlar bu denize sokulmak, üsler elde etmek istemişlerdir. Fakat Japonların hedeflerine varamayıp çekildikleri anlaşılmaktadır. Başka türlü olsaydı Japonların adalara yerleşip üsleri ele geçirmeleri lâzım gelirdi. Japonların Solomon, Yeni Kaledonya ve Hebrid adalarına niçin yerleşmek istedikleri aşikârdır. Bu adalar Avustralyanın doğudan kapısıdır. Japonlar bu grupu ellerine geçirecek olurlarsa A-

(Devamı Sa. 3; Sü. 5 te) §

Merhum Mimar Bay Vedad

Mimar Vedadı kaybettik

Mimaride büyük eserler veren merhumun cenazesi bugün kaldırılacak

Teessürle öğrendiğimize göre yüksek mimar Vedat dün vefat etmiştir.

Merhum Giritli Sırrı Paşanın oğludur. Genç yaşında Parise gitmiş ve orada 9 sene kalarak (Ecole des Beaux Arts) sanayii nefise mektebinde mimarlık tahsil etmiştir.

Maruf eserleri arasında ilk olarak inşa ettiği, Büyükpostane ve Galatada şimdiki (Yataklı Vagonlar) idaresinin bulunduğu binalar vardır.

Merhum, uzun zamanlar İstanbul Sanayii Nefise mektebinde hocalık etmiş ve Yüksek Mühendis mektebinde de 9 sene evveline kadar kıymetli mühendisler yetiştirmiştir.

Yüksek mimar Vedatın ölümü ailesi ve arkadaşları arasında derin bir teessür uyandırmıştır. Ölümü memleket için hakikî bir zıyadır.

Cenazesi bugün Nişantaşında Valikonağı caddesinde, Çocuk bahçesi karşısındaki evinden saat 12 de kaldırılarak, Beyazıt camiinde cenaze namazı kılınarak, Edirnekapıdaki Şehitliğe defnedilecektir.

Cenazeye çiçek ve çelenk gönderilmemesi ailesi tarafından rica olunmaktadır.

Kordinasyon heyetinde üç mühim karar

Dağıtma ofisinin kadrosunu Vekiller Hey'eti tasdik etti

Ankara, 9 (Radyo Gazetesi) — Bir iki güne kadar yürürlüğe girecek bazı önemli Koordinasyon kararları şunlardır:

Dağıtma Ofisinin kadrosu İcra Vekilleri heyetince tasdik edilmiştir. Kadro tasdik edildiğine göre Ofis yakında faaliyete geçecektir.

Beş yaşındaki (beş yaş dahil) dişi ve erkek sığır ve mandaların kasaplık olarak alım satımı yasaktır. Bu memnuiyet eskiden sekiz yaşına kadardı. Yapılan bu değişiklik kasaplık hayvanların artmasını temin edecektir.

Subaşı teşkilâtı hakkındaki Koordinasyon kararı da İcra Vekilleri heyetince tasdik edilmiştir.

İnönünde büyük tören

Aziz şehitlerimizin hatırası bugün saygı ile anılacak

İnönü zaferinin yaratıcısı Milli Şef İnönü

İnönü zaferini tam yıldönümünde değil, havalar düzelir düzelmez pazara rasgelen münasip bir günde kutlulamak an'ane halini almıştır. Bu sene de bugünkü pazar günü bu kutsî maksat için seçilmiştir. Ankara, İstanbul ve civar vilâyetler namına heyetler İnönüne gidecek, orada ordu mümessillerile ve binlerce halkla beraber İnönü şehitlerinin hatırası anılacaktır.

Millî Şef

Konservatuarı şereflendirdiler

Hariciye ve Maarif Vekilleri de refakatlerinde bulundular

Ankara, 9 (Telefonla) — Devlet Konservatuarı koro heyeti bugün saat 15,30 da, Riyaseticümhur orkestrasının iştirakile, Bethovenin 9 uncu senfon'sini büyük bir muvaffakıyetle tekrar etmiştir.

Milli Şef Ismet Inönü, yanlarında Hariciye ve Maarif Vekilleri olduğu halde konsere şeref vermişlerdir. Salona teşrif ettikleri zaman şiddetle alkışlanmışlardır.

Başvekil İaşe müsteşarlığında

Ticaret Vekili, İaşe Müsteşarı ile birlikte bir kaç saat meşgul oldu

Ankara, 9 (Telefonla) — Başvekil Doktor Refik Saydam, bugün cumartesi olmasına rağmen öğleden sonra saat 15 te Iaşe Müsteşarlığına gitmişlerdir.

Orada kendilerine Ticaret Vekili, Mümtaz Okmen de iltihak etmiştir.

Başvekil, Ticaret Vekili, Iaşe Müsteşarı ve Müsteşar muavini bir kaç saat beraberce çalışmışlardır.

Çinliler, bazı başarılar gösterdiler

Orta Çinde de Japonlar yeni bir harekete geçti

Korede 1944 ten itibaren askerlik mecburi oluyor

Çungking, 9 (A.A.) — Birmanyada hareket yapan Çin kıtalarının Mandalay ile Lashio arasındaki demiryolunu Japon kıtaları gerisinde kestikleri Çin tebliğinde haber verilmektedir.

Çung King, 9 (A.A.) — Çin tebliği, Birmanya yolu boyunca, Yunan cenubunu istilâya teşebbüs eden Japon motörlü kolunun Çin hududu yakınında Çinliler tarafından tamamen bozguna uğratıldığını bildirmektedir. General Stilvill'in karşılık taarruza hazırlandığı söylenmektedir.

Çunking, 9 (A.A.) — Cuma akşamki Çin tebliği:

10 bin kişilik Japon kuvvetleri merkez Çinde yeni bir ileri hareketine başlamışlardır. Hankov'ın cenup ba-

(Devamı: Sa. 3; Sü. 2 de) (—)

Fakir ailelere ucuz fiyatla şeker verilecek

Bunun için 5 milyon liralık tahsisat ayrılıyor

Ankara, 9 (Telefonla) — Hükûmet, fakir ailelerin çocuklarına ucuz fiyatla şeker tevzi etmek için 5 milyon lira ayrılması hakkında bir kanun teklifinde bulunmuştu.

(Devamı: Sa. 3; Sü. 4 te) //

Zehirli gaz mı başladı?

Almanlar, Kırımda gaz dolu mayinler kullanmışlar

Harkof harekâtı, Almanlara pahalıya mal oldu

Moskova, 9 (A.A.) — Sovyet haberler ajansının bildirdiğine göre, Kırımdaki Alman kıtaları zehirli bir çok mayin kullanmıştır. Yapılan bir tecrübede boğazın teneffüs cihazını tahrip ettiği ve insanı sakat bıraktığı sabit olmuştur.

Moskova, 9 (A.A.) — Reuter:

Gece yarısı Rus tebliği:

8 Mayısta cephede mühim bir şey olmamıştır. 7 Mayısta 36 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir. Biz 16 tayyare kaybettik.

Moskova, 9 (A.A.) — Reuter:

Gece yarısı neşredilen Rus tebliği ekinde merkez cephede bir Alman taarruzunun Rus topçusu ve hava topları ateşi ile geri püskürtüldüğü bildirilmektedir. Düşman muharebe sahasında yüzlerce ölü bırakmıştır.

Ek, Leningrad cephesinin bazı kesimlerinde mevzii hareketlerden, Kalinin bölgesinde çete faaliyetinden bahsetmektedir.

Bir muhabirin itirafı

Berlin, 9 (A.A.) — Harkof kesiminde cereyan eden hareketlerden bahseden Deutsche Allgemenie Zeitung'un hususî muhabiri şöyle demektedir:

Harkof muharebesi, düşmanın çetin mukavemeti yüzünden, bize bir çok fedakârlıklara mal olmuştur. Fakat Stalin için bu muharebe binler-

(Devamı: Sa. 3; Sü. 3 de)XX

Oruçreis deniz altımızda geldi

Iskenderunda gemiye merasimle bayrak çekildi

Aukara, 9 (A.A.) — Ingiltere tezgâhlarında yapılan harp gemilerimizden üçüncüsü olan Oruç Reis denizaltısı bu sabah Iskenderun limanına gelmiş ve merasimle gemiye bayrak çekilmiştir. Oruç Reis 690 ton hacmindedir ve modern teçhizata maliktir.

Derebeylik ve toprak dâvası

Bin yıl ayrılıktan sonra bir kavuşma

Yazan: **Cemal BARDAKÇI**

— 8 —

Hastalık doğru ve kesin olarak teşhis edilmişti. Artık tedaviye başlamak sırası gelmişti. Bu tedavinin tesirli ve muvaffak olması için de her şeyden evvel hastanın doktora inanması ve güvenmesi lâzımdı. Halbuki henüz böyle tam ve mutlak bir güven ve inan hasıl olmamıştı. Uzun yüzyıllar süren ihmallerin, fenalıkların, kötü idarelerin hükûmetle halk arasına açtığı uçurum pek derindi. Onu doldurmak zaman ve sabır işi idi. Işin ise uzun boylu beklemeğe tahammülü yoktu. Isyanı bastıran ordu yıllarca oralarda kalamazdı. Orfi idare de sürüp gidemezdi. Şüphesiz günün birinde kalkacaktı. Ordu terhis edilip örfi idare kaldırılınca da yeni bir ayaklanmanın baş göstermiyeceğini kimse temin edemezdi. Çünkü bir kere köylüler, ötedenberi beylerin elinde bir zulüm ve baskı aleti saydıkları hükûmetin bu defa da yine onların hesabına harekete geçmiş olduğunu sanıyorlardı. Bu sebeple yangının söndürülmesile hükûmetin değil, beylerin nüfuzu kuvvetlenmişti.

Intikal kâğıtlarının ihtiyar heyetine imza ettirilememesi de işte buna delâlet ediyordu. Sonra, gerçi hükûmet şube ve müesseseleri her tarafta yeniden faaliyete başlamıştı. Memurlar vazifeleri başına dönmüşlerdi, Görünüşte hükûmet otoritesi kurulmuştu; fakat bu otorite, bu nüfuz hakiki değildi. Vurmak, kırmak, korkutmakla, yani maddi ve ezici kuvvetlerle elde edilmişti. Böyle bir nüfuzun ise o kuvvetlerin çekilmesi ve ya zaafa uğramasile derhal ortadan kalkacağı, yerini korkunç bir anarşiye bırakacağı muhakkaktı. O sıralarda devletin başında bir de Musul gailesi vardı. Müzakereler çetin bir safhada bulunuyordu. Sınırlarımızın dışından içeriye doğru durmadan bir bozgunculuk seli akıp geliyordu. Her türlü ihtilâtlar ve ihtimalleri gözönünde tutmak lâzımdı. Bu sebeple de içeride kuvvetli bulunmak, yeni karışıklıklar çıkmasına meydan ve imkân vermemek lüzum ve zarureti pek açık olarak kendini gösteriyordu.

Işte o hakikatler ve bu durum dolayısile elimizi çabuk tutmak, uçurum bir taraftan doldurula dursun, onun üstüne tez elden bir köprü atarak hükûmetle halk arasında teması, karşılıklı ve candan saygı ve sevgiye dayanacak iyi münasebetleri sağlamak gerekiyordu. Ne yapıp yapıp, her çareye baş vurup belli olan hedefe biran evvel ulaşmalıydık.

Işe koyulduk. Bazı seçkin arkadaşlar ve Bismil Türkmen aşiretine mensup yurddaşlar köyler arasında mekik doğumağa başladılar.

★

925 yılı eylûlünün (13) üncü cuma günü sabahı, Diyarbakırın 36 kilometre şarkında bulunan (Darlo) köyünde fevkalâde heyecanlı bir kaynaşma, sevinçli bir çalkanma göze çarpıyordu. Seksen, yüz köyden gelmiş olan heyetler Darlo'nun nüfusunu dört beş misli arttırmıştı. Ortalıkta çok neşeli bir köy düğünü hali vardı. Herkes bayramlık urbalarını giymişti. Davul, zurna sesleri hava tabakalarını yırtarak uzaklara doğru yayılıyordu. Bir tarafta büyük kazanlar kaynıyor, kesilmiş koyunlar yüzülüyordu. Derken Diyarbakır istikametinde ufukta bir toz bulutu belirdi. Bütün gözler o tarafa döndü. Sekiz on otomobil tozu dumana katarak köye yaklaşıyordu. Davulların gümlemesi arttı. Zurnaların sesi daha tizleşti. Dört beş yüz atlı, bir vakitler Tunayı, Dinyesteri atlıyarak Macaristan ovalarına, Ukrayna düzlüklerine saldıran kahraman akıncılarımızı andıran bir hızla otomobillerin geldiği tarafa doğru atıldı. Bellerden sökülen kuşaklar, başlardan çıkarılan fesler, külâhlar, yazmalar havada sallanıyor, sevinç ve umud nâraları göklere yükseliyordu. Biran içinde iki kafile birleşti. Atlılar otomobilleri ortalarına aldılar. Biraz sonra da köye girdiler.

Bu buluşma, birbirinden bin yıl ayrı düşmüş bir baba ile evlâdın kavuşması idi. Bu uzun yıllar boyunca ikisi de hicran ateşleri içinde yanıp kavrulmuşlar, zaman zaman felâketli, elemli günler geçirmişler, çok ıstırap ve cefa çekmişlerdi. Fakat işte bu ayrılık artık sona eriyordu. Kara günler arkada kalmıştı. Çekilenler, başa gelenler hep unutulacaktı. Ve baba oğul elele vererek aydınlıklar içinde rahata, huzur ve sükûna, genliğe doğru yol alacaktı. Darlo'ya gelenlerin şahıslarında millî hükûmet, cümhuriyet, halk yığınları içine giriyordu.

(Arkası var)

C. Bardakçı

Sabuncular yarın Ankaraya gidiyorlar

Ticaret Vekâleti şehrimizdeki sabuncular dan bir heyeti Ankaraya çağırmıştır. Bu heyet yarın Ankaraya gidecektir.

Yarın sabah gıda maddeleri tevziine başlanıyor

Halka tahsis edilen ikinci parti gıda maddeleri tevziatına yarın sabahtan itibaren başlanacaktır. Pirinç ve fasulya tevziatile beraber halka karne başına yüzer gram olmak üzere Turyağ da dağıtılacaktır.

Manifaturacılara mal veriliyor

Perakendeci manifaturacılara dün sabahtan itibaren mal dağıtılmağa başlanmıştır. Kendilerine mal verilecek olanların 942 yılından evvel işe başlamış olmaları şarttır. İhtiyaç sahipleri İthalâtçı Birlikleri Umumî Kâtipliğine müracaat ederek mallarını oradan alacaklardır.

DALDAN DALA

"İcabederse öl, fakat öldürme„

Brezilyada kırmızı derili ahaliyi itaat altına almak ve medenileştirmek için hususi bir idare vardır. Bu idarenin memuru olabilmek için büyük bir feragat lâzımdır. Çünkü idare değişmez bir kalde kurmuştur ki, o da şudur: «Icap ederse öl, fakat öldürme..»

Kırmızı derililerle temas için gönderilen heyetler pek çok defalar kitale uğramıştır. Bununla beraber Gandiye lâyık olan bu barış yoluyla elde edilen neticeler, inanılmıyacak kadar esaslıdır. Verilen telefat ta kırmızı derililere karşı askeri kuvvetler sevkedildiği takdirde verilmesi tabii olan zayiattan kat kat azdır.

Geçen ay, Şavant kabilesi denilen en yavuz kabilenin idare merkezine yedi kişilik bir barış komisyonu gönderilmiştir. Bu kabile, bütün beyazları bir tek düşman kabilesi sayar ve her rastgeldiği beyazı öldürür.

Komisyon kabile tarafından iyi kabul edilmiş ve önlerine tepsi dolusu meyva çıkarılmıştır. Komisyon azasından altısı büyük bir hoşnutlukla meyvalara sarılmışlar, fakat bunlar zehirli olduğu için derhal ölmüşlerdir. Midesinden hasta olan yedinci aza meyva yememiş ve kaçarak vakayı âmirlerine bildirmiştir.

Bunun üzerine Brezilya hükûmeti hiç bir cezai tedbir almamış ve kabile ile barış müzakerelerine devam için yedi kişiden mürekkep yeni bir komisyon yollamıştır.

Brezilya gazeteleri bu komisyon azasının yedi fedai olduğunu yazıyorlar.

SERÇE

Şehir Haberleri

Mahrukat Ofisi işe başladı

Şehre odun ve kömür nakline derhal başlanıyor

Dün sabah Vilâyette Vali ve Belediye Reisi doktor Lûtfi Kırdarın başkanlığı altında Vali muavini Ahmet Kınık. Denizyolları Umum Müdürü, Belediye İktisat ve yeni Mahrukat Ofisi müdürlerile Liman reisinin iştirakile bir toplantı yapılmıştır.

Bu toplantıda esas görüşmeyi Mahrukat Ofisi için ihtiyaç olan nakil vasıtalarının temini teşkil etmiştir.

Bugün için nakil işlerine 30 motör, 30 yelkenli tahsis edilmiştir. Motörler derhal Bulgaristana giderek 25 bin ton kömürün nakline başlayacaklardır.

Diğer taraftan sahillerde bulunan odunlar da Ofis tarafından satın alınarak getirilecektir. Ve İstanbulda açılacak 6 depoya stok edilecektir.

Vali ve Belediye Reisi Belgrat ormanlarında tetkikatta bulunmuş ve oradaki odunlardan istifade için tedbirler alınmıştır Şimdiki halde buradan 50 bin çeki odun şehre nakledilecektir.

Şehir tiyatrosu Anadolu turnesine çıkıyor

Şehir tiyatrosunun, her sene olduğu gibi, memleket turnesi başlamıştır. Ancak bu yıl Halk Partisi Genel Sekreterliği tarafından hazırlanan program, turneyi tiyatro meraklıları için çok cazip bir şekle sokmuştur. Çünkü turne hemen hemen tam kadro ile yapılacak ve uğranılan her şehirde hem dram, hem komedi temsilleri verilecektir. Şehir tiyatrosu ilk defa böyle geniş bir kadro ile turneye çıkmaktadır.

Şehir tiyatrosunun dram kısmı dün akşam Bandırmaya hareket etmiştir. Komedi kısmı da pazartesi günü yine Bandırmaya gidecektir. Turnede dram kısmı önde, komedi kısmı arkada olmak üzere heyetler birbirini takip edeceklerdir.

Öğrendiğimize göre turnede temsil edilecek eserler şunlardır:

Dram: Para; O kadın; Meşaleler; Yaşadığımız devir; Azrail tatil yapıyor. (Yalnız Ankarada: Hamlet)

Komedi: Paşa hazretleri; Dadı; Saadet yuvası; Oyun içinde oyun; İşçi kız; Herkes kendi yerinde; Kiralık odalar; Bir muhasip aranıyor.

Hazırladığı cazip programla sanat hayat ve merakını himaye ve teşvik eden Partimize tiyatro meraklıları hesabına teşekkür ederken, Şehir tiyatrosu artistlerimize de iyi yolculuk ve başarılar dileriz.

Kartalda feci bir tren kazası

Kartalda dün öğleden sonra çok feci bir tren kazası olmuş ve bir kişinin ölümile neticelenmiştir.

Kartalda Gazhane civarında Kürek sokağında oturan 70 yaşlarında Fatma isminde sağır bir kadın tren yolunda kömür toplarken 16,55 de Kartala gelen tren kendisine arkadan çarparak kafatasını ve ayaklarını parçalamıştır. Kadıncağız derhal ölmüştür. Tahkikat devam etmektedir.

EDEBÎ DERTLEŞME

Yeni şiirin münakaşası

Küllük kahvesinde duyduklarımı İsmail Habibe anlattım. Cevabı şu oldu: "Fâzıl Hüsnüden başka hiçbirinin adını duymadım.„

Yazan: **BİR ŞAHİT**

Beyazıtta Küllük denilen bir kahve vardır. Bu kahve kışın dar ve küçük bir odaya sıkıştığı halde, yazın derhal bahçeye dökülerek genişler.

Bu bahçe üniversite muhitinde, ağaçlıklı bir yer olduğu için öğle yemeğini yemek üzere civardaki lokantalara gelen asistan, doçent profesörler kahvelerini burada içerler ve oturup konuşurlar.

İşittim ki, son günlerde havalar açılınca bu toplantılar birdenbire alevleniyormuş. Bunu merak ederek oraya şöyle bir uğrıyacak oldum, edebiyat âlemine mensup grup grup oturmuş tanıdıklar gördüm. Burada sık sık görmiye alışık olmadığımız bir grup dikkatimi çekti. Bunların arasında göze ilk çarpan Peyami Safa idi. Yanında ressam şair Bedri Rahmi, şair Fâzıl Hüsnü ve Orhan Veli bulunuyordu. Aralarına karışarak konuşmalarını dinlemiye başladım.

Peyami Safa, Bedri Rahminin yeni çıkardığı «Yaradana mektuplar» isimli kitaptan bahsederken şöyle diyordu.

— (Bahçeler dolusu) adındaki şiirini beğendim. Fakat ayni şiirin ikinci kısmında gevelemişsin.

Bedri Rahmi, tabiatindeki mülâyimliği yırtan bir heyecanla dedi ki:

— Benim şiirim için «gevelemişsin» diyorsunuz. Öte tarafta hezeyanlar oluyor, aldırmıyorsunuz. On senelik sanat heyecanlarımın mahsulü olan şiirlerimi neşrediyorum, etraftan çıt çıktığı bile yok! Bu ne korkunç sükût! Halbuki şiir adı altında yumurtlanan hezeyanlara karşı mizah mecmualarından tutun da günlük gazetelere kadar hemen hepsinde sütunlar dolusu makaleler okuyoruz. Bunun karşısında insanın ciddi eser yazmaktan vazgeçip hezeyan yumurtlıyacağı geliyor.

İnce dudakları büzük, kaşları çatık bir yüzle ve sert bakışlarla bu şikâyeti dinliyen Peyami Safa:

— Evet, ama.. dedi, senin kendinden bahsedilmiye ihtiyacın yok sanırım.. Bana sorarsan henüz bizde şiir yazılmamıştır, kanaatindeyim. Hattâ benim anladığım şiir, Avrupada bile enderdir. Hakiki şiir, şimşek gibi insanı beyninden vurmalıdır. Kafadan kafaya dolaşmalı, insana yıldırım hızıyla çarpmalıdır. Bugünkü bozuk şiir ise Avrupa sembol şiirinin hortlağından başka şey değildi. Musikiyi kıskanmaktan, şuur ve mantığa isyandan doğmuştur. Sen de şiirinde bu zaferi yaratmalısın.. Şunun bunun takdirine, iltifatına ne lüzum var!

Bütün dikkatini gözlerinde toplamış olan ve âdeta gözlerile dinliyormuş gibi bakan Fâzıl Hüsnü söze karıştı:

— İnsan, dedi, kendisinden bahsettirmek için yazmamalıdır. Ben (Çocuk ve anne) adındaki kitabı çıkardığım vakit bundan bir kişinin bile bahsedeceğini düşünmemiştim. Halbuki bir çok muharrirler kitabı methetti.

«Yazık oldu Süleyman Efendiye» mısraının şairi son zamanlarda çıkardığı (Garip) adındaki kitabından da pek bahsedildiğini söyliyerek dedi ki:

— Ben ve arkadaşlarım, şiire yeni düşünce tarzı getirdiğimiz halde bahse lâyık görülmedik. Halbuki, bu, şiirimiz için elbette bir hâdiseydi. Yeni bir şekil, kalıp, yeni bir ifade tarzı teklif ettik. Niçin bahsedilmiyor? Çünkü ciddî bir mesele; çetin bir iş... Bizim edebiyat adamlarımızın böyle çetin ve ciddi işlerle uğraşmıya vakitleri yoktur.

Peyami Safa, zeki bakışlarını hepimizin üzerinde bir an durdurup gezdirdikten sonra:

— Sanatte yeni cereyanlar biraz da hazım meselesidir, dedi. Eğer ortaya atılan bir eser hakkında meth veya zem varsa eser kısmen anlaşılmış sayılır.. İstihza ediliyorsa, orta malı olmuş, bayat pazarına düşmüştür. Sükûtla karşılanıyorsa, o eser hakkında düşünülüyor, demektir. Zamana pay bırakmak lâzımdır. Bununla beraber tesiri ebedî sükût olacak eser bozmaları da yok sayılamaz.

Lâkırdı sırası, zamanımızın bu üç şairinin şiir telâkkilerini anlatmalarına varmıştı. Grupumuza, birer birer katılan üniversite profesör ve doçentleri, bu üç ayrı şiir cereyanının mümessillerinin şiir hakkındaki fikirlerini dikkat ve merakla dinliyorlardı.

Mısralarındaki his ve hayal bolluğu içine fikrini meharetle koyabilen sembolist şair Fâzıl Hüsnü şöyle konuştu:

— Bilmem ki şiiri tarif etmek doğru mudur? Şair yazar, münekkit tahlil eder. Bununla beraber elbette ki şairin de bir ölçüsü, bir sanat miyarı olacaktır. Bana sorarsanız, şair, şiiri tarif-

(Devamı 3 üncüde) ×

TAKVİM

10 MAYIS 1942
PAZAR

AY 5 — Gün 130 — Hızır 5
RUMİ 1358 — NİSAN 27
Hicri 1361 — Rebiülâhir 24

VAKİT	ZEVALİ	EZANİ
GÜNEŞ	5,48	9,34
ÖĞLE	13,10	4,56
İKİNDİ	17,05	8,51
AKŞAM	20,15	12,00
YATSI	22,02	1,48
İMSAK	3,47	7,33

Çala Kalem

Tramvayın kolaylık biletleri

Tramvaylarda «kolaylık» diye karneler satıyorlar. Bu karnelerdeki biletlerin tırtıllı, numaralı bir kontrol kuponu var. Tramvayla yolculuk edilirken para vermek, üstünü almak gibi her zaman uygun düşmiyen külfetlere lüzum kalmadan, karneden kesilen bilet biletçiye uzatılıyor, o da biletin kontrol kuponunu kesip çantasının ayrı bir gözüne atıyor, böylece seyahat ediliyor.

Ancak ben bu işte biri yolcuların, öteki tramvay idaresinin aleyhinde olmak üzere iki mahzur görüyorum:

1 — Bu ufacık kontrol kuponunu biletçi kaybederse ve kontrol memuru geldiği zaman o kuponu bulamazsa, o kupona ait biletin sahibi, haksız yere, evvelce kullanılmış bir bileti tekrar kullanıyormuş vaziyetine düşebilir.

Biletçiler kontrol kuponunu almakla iktifa ediyorlar ve asıl biletin üstüne nereden binildiğini, hangi istikamete gidildiğini işaret etmiyorlar. Şimdi farzediniz ki bir yolcu Sirkecide tramvaylarda yer bulamıyor, bir çok kimselerin yaptığı gibi tenhaca bir tramvayla Beyazıda kadar çıkmağı göze alıp oradan ayni arabayla Beyoğluna çıkıyor. Kolaylık biletine hiç bir işaret yapılmadığına göre bu yolcu isterse ayni kolaylık biletile Sirkeci - Beyazıt, Beyazıt - Taksim yolculuğu yapabilir ve bu suretle tramvay idaresi Sirkeci - Beyazıt yolculuğunun ücretini kaybeder.

SABIKALI HAMLET

Şehir Tiyatrosunun memleket turnesinde «Hamlet» yalnız Ankarada oynanacakmış. Sebebini sevimli artistimiz Vasfi Rıza Zobuya sordum:

— Başka yerlerdeki sahneler Hamletin temsiline müsait değildir, dedi.

Halbuki ben, ne yalan söyliyeyim, Hamletin yalnız Ankarada temsil edilmesini bütün memleket adliyesine iş çıkarmamak düşüncesile olacak zannetmiştim.

Tatlısert

Günden Güne

Curcuna başladı ve devam edecek

Mercan denizinde son harbin en büyük deniz muharebelerinden biri yapıldı. Ilk ağızda Tokyodan gelen haberlere bakılırsa bu muharebenin Japonlar tarafından kazanılmış olmasına hükmetmek lâzım gelirdi. Çünkü Japonlar, kendi kayıplarından hiç bahsetmiyerek Amerikalıların iki tayyare gemisini, bir zırhlısını, Ingilizlerin bir zırhlı ve bir kruvazörünü batırdıklarını veya ağır hasara uğrattıklarını bildirdiler. Halbuki daha sonra gelen Amerika tebliğine bakılırsa Japon filosu ağır zayiat verdikten sonra kaçmak zorunda kalmıştır. Bu tebliğe göre Japon zayiatı, batırılan iki tayyare gemisi de dahil olduğu halde irili ufaklı 18 parça harp gemisidir. Amerikalılar kendi kayıplarından, henüz tam haber almadıkları için bahsetmiyorlar. Fakat Ingilizler zırhlılarının batırıldığı haberini yalanladılar. Her halde bir iki gün içinde bu önemli muharebenin doğruya yakın bir bilânçosunu öğrenmek belki mümkün olacaktır.

Bu muharebede iki tarafın kayıpları ne olursa olsun, asıl mesele, Japonlarla müttefikler arasında deniz muharebelerinin bundan böyle her fırsatta tekerrür edeceğidir. Çünkü Birleşik Amerika gerek deniz ve gerek hava kuvvetlerini arttırmak işini çok hızlandırmıştır. Ve daha da hızlandıracaktır. Mütehassıslar Japonyanın gerek endüstri, ve gerek iptidai madde stokları bakımından Amerika temposuna uyamıyacaklarına kesin olarak kanidirler. Bu itibarla aşağıdaki rakkamları gözden geçirmek bir fikir edinmek için faydalıdır:

1940 da Fransa mağlûp olunca Amerika kongresi harp gemileri tonajının yüzde on bir nisbetinde arttırılmasına salâhiyet verdi. Beş gün sonra bu nisbet yüzde yetmişe çıkarıldı. 1940 sonuna doğru Amerika donanması ayda 179 milyon dolar hesabile artmıya başlamıştır. 1941 yılı harp gemisi inşa masrafı üç milyar doları bulmuştur.

Japonya Amerikaya harp açtığı gün Amerikanın mevcut 17 ve inşa halinde 15 zırhlısı, mevcut 7 ve inşa halinde 11 uçak gemisi, mevcut 37 ve inşa halinde 54 kruvazörü mevcut 181 ve inşa halinde 193 destroyeri ile 111 denizaltısı bulunuyordu. Son on ay içinde Amerikada her sınıftan 345 harp gemisi, 96 yardımcı geni, 243 mayın gemisi, 225 karakol gemisi inşa halinde idi.

Tayyareye gelince, Birleşik Amerika Cümhurreisinin 1942 de 60,000, 1943 de 125,000 tayyare yapılacağını söylediği hatırlardadır. Resmî kaynakların verdiği malûmata göre bu plân başarı ile tatbik edilmektedir. Yine 1942 plânına göre ayda 20,000 hava kuvvetleri mürettebatı yetiştirilmektedir. Bu mürettebatın temmuzunda Amerikanın hava kuvvetleri mürettebatı 750,000 kişiyi aşacaktır.

Inanılır kaynaklara bakılırsa Japonya harbe girdiği zaman 4000 derhal harekete geçmiye hazır vaziyette 7000 uçağı vardı. Japonların ayda âzami bin tayyare hesabile harbe girişlerindenberi 5000 tayyare yaptıkları ve bu yılın ortasına kadar daha da beş bin tane yapacakları, fakat ondan sonra stoklarının tükeneceği ileri sürülüyor.

Mercan deniz muharebesile curcuna başlamıştır ve daha da devam edecektir.

KÖR KADI

EV KÖŞESİ

Sığır eti ile rosto

Bir gün evvel aldığım bir kilo kol tarafından kemiksiz sığır etini iki saat sirke içinde bıraktıktan sonra yıkadım. Dört baş soğan, bir kaşık yağ, bir parça salça ile teşe vurdum. Pişmiye başlayınca üzeri kapağının arasından bir çay fincanı sıcak su kattım ve tuz attım. İki saat kaynadıktan sonra yumuşacık pişmişti. Tencereden çıkardım. Mutbakta bulunan temiz tahta parçasının üzerine koyarak bir tabakla kapadım, daha üstüne ağır bir taş koydum. Bir kilo ıspanağı da ayıkladım, sonra haşladım. Ispanağın yeşilliğini muhafaza etmesi için suya fındık kadar soda kattım. Sudan çıkardıktan sonra yıkadım ve bıçakla kıydım. Biraz sütün içine koyduğum iki kaşık un ile yaptığım bulamacı ıspanağa karıştırdım, bir parça yağ koyarak ateşte döndürdüm. Mükemmel bir püre oldu. Baskıda olan eti çıkardım. Keskin bıçakla ince ince doğradım, tenceredeki sıcak salçanın içinde ısıttım. Sofraya vereceğim zaman etleri tabağa sıraladım. Ispanak püresini de yanına koydum. Et salçasını da üzerine gezdirdim. Çok mükemmel ve manzası hoş ve lezzeti yerinde bir yemek oldu.

EV KADINI

SÖNMİYEN ATEŞ

Tefrika No. 50

Yazan: İsmet ZİYA

Bu işte ileri gidecek olursan. ben derhal hocalıktan istifa ederim, diyor.

Ve sonra ilâve ediyor:

— Benim romanı nasıl buldun Perihan?..

— Şaheser üstadım... Romanınız bittiği zaman yanımda olsaydınız ellerinizi, takdir yaşlarile ıslatacaktım... diyorum.

Üstad, hafifçe kızarıyor. Hem mahcup hem de memnun bana soruyor:

— Gelelim senin romana... Bir çok geceler seni uykusuz bırakan romanının ismini ne koydun bakalım?..

Üstadın bu sualine vereceğim cevabı düşünerek birdenbire utanıyorum. Fakat derhal kendimi toplayorum. Üstadın gözlerinin içine bakarak ve kelimeleri teker teker ezerek söylüyorum:

— Sönmeyen Ateş...

Üstadın gözleri kısılıyor. Kalbimi anlamak ister gibi sabit nazarlarla gözlerimin içine öyle derin ve mânalı bakıyor ki.. Bu derin bakışlar, aylardanberi içimde yanan o meçhul ateşi sanki bir anda körüklüyor ve alevlendiriyor Perihan .. Sonra birdenbire kendine geliyor, çehresi ciddileşiyor, dudaklarının arasından şu kelimeler dökülüyor:

— Güzel... Çok kuvvetli bir isim... Romanınızın kahramanını da tesbit ettiniz mi?..

— Romanımın, tek kahramanı var üstadım...

— Kim?..

— Sönmeyen ateşi ilk yakan adam...

Üstadın çehresi tekrar karışıyor. Bu defa gözlerini, gözlerimden ısrarla kaçırıyor. Düşük göz kapaklarının altında, ilâhi iki nur damlası gibi parlayan o lâcivert gözleri görmek için o kadar sabırsızlanıyorum ki... onun tekrar bana bakması için konuşmam lâzım...

— Romanımı ne gazetelerde tefrika ettireceğim, ne de kitap olarak çıkarmak fikrinde değilim üstadım... Yazacağım roman, hislerimin ve zevkimin romanı olacak...

Lâkırdım bittikten sonra üstad başını kaldırıyor:

— Hisli yazılarımızı okumak istiyenleri, o yazılardan mâhrum etmeğe ne hakkınız var?.. Onları kimseye okutmıyacak olduktan sonra romancılığınızın mânası kalır mı,..

— Romanımı, yalnız bir kişiye okutacağım üstadım...

— Ya...

— Evet... Tenkitlerine herkesten fazla kıymet verdiğim bir insana... Romanım, onun tashihinden geçtikten sonra belki herkese çıkabilecek bir hale gelecek...

— Bu insan kim acaba?..

— Sormanıza lüzum var mı üstadım?. Ruhundaki kudretli cevheri, mariz ruhuma aşılamağa çalışan faziletkâr bir ilim adamı...

Aylardanberi için için kaynıyan hislerim nihayet taşmıya başlıyor. Üstaddan çekinmiyorum, sıkılmıyorum. Görüşleri ve telâkkileri büsbütün başka olan bu adama, kalbimin bütün samimiyeti ve zaafı ile açılmak istiyorum...

— Aşk ne demektir üstadım?..

Hiç münasebet almadan sorduğum bu sualden kendim de utanıyorum. Fakat üstad. bu sualimi çok tabii karşılıyor, biraz düşünüyor ve cevap veriyor:

— Aşk, devam ettiği müddetçe bir ıstırap; bittikten sonra da hüsran ve nedamet demektir Perihan..

— Fakat tatlı bir ıstırap değil mi üstadım?..

Üstad eğlenir gibi:

— Evet, diyor.. bir dirhem bal almak için, bir yığın ıstırap çekmek.

— Neden üstadım?..

— Bu sualin cevabını, sen benden iyi verirsin...

— Aşksız hayat da neye benzer. Usaresi alınmış bir meyva gibi tatsız ve yavan olmaz mı üstadım?„

Üstad tekrar gülümsüyor ve bana:

— Bilmem... O hususta tecrübem olmadığı için bir şey diyemem...

— Bu sözünüzü kabul edemiyeceğim üstadım. Bana doğruyu söyleyiniz. Hiç âşık olmadınız mı?..

Bu sualimi sorduktan sonra üstadın yüzüne bakarak cevap bekliyorum. Fakat dakikalar geçtiği halde o hâlâ susuyor, yalnız derin derin yüzüme bakmakla iktifa ediyor.

— Bir sual daha sormama müsaade ediniz üstadım. Âşık olmanız lâzım gelse, maddeye mi âşık olursunuz mânaya mı?..

— Ben, maddeye hiç kıymet vermem Perihan. O, aldatıcı bir şeydir. Gerçi aşk; madde ile mâna üzerinde toplanır. Fakat asıl kıymet mânadadır. Maddenin göz kamaştırıcı güzelliğine aldanıp da âşık olduklarını zanneden bir çok insanlar bu muvakkat ihtırasın çarçabuk

(Arkası var)

TELEFON. TELGRAF. HABERLERİ

Askerî durum

Yazan
İhsan BORAN

Mercan denizinde Müttefik-Japon deniz muharebesi :

Pasifikte, Avustralya şimal doğusundaki Mercan denizinde oldukça büyük bir deniz muharebesi olmuştur. Mercan denizi, Yeni Gine, Salomon, Hebrid, Yeni Kaledonya ve Avustralya şimal doğu kıyıları arasında kalan Pasifik deniz parçasıdır. Bu muharebe hakkında müttefik ve Japon kaynaklarından birbirine zıt haberler gelmiştir; iki tarafa göre bunların hulâsası şudur:

1) Zaman farkı :

Müttefiklere göre, muharebe 4 mayısta başlamış ve 8 mayısta bitmiştir. Japonlara göre, müttefik filosu 6 mayısta Mercan denizinde keşfedilmiş ve 7 mayısta taarruz edilmiştir. Muharebe devam etmektedir.

2) İki tarafın kayıpları :

Ne müttefikler ve ne de Japonlar kendi kayıplarını bildirmemişlerdir. Her iki taraf ta, kendi zaferini iddia ederek batırdığı harp gemilerini saymıştır. Japonlara göre, müttefiklerin (2 tayyare gemisi + 1 Amerikan zırhlısı) batmış ve bir Ingiliz hattı harp gemisile bir ağır kruvazör hasara uğramıştır. Yani 5 büyük harp gemisi bahis mevzuudur. Müttefiklere göre, ise, Japonların 18 harp gemisi ya batırılmış veya hasara uğratılmıştır. Bunlardan 2 Japon tayyare gemisile 1 kruvazörün ve 6-7 muhribin batırıldığı katî olarak kabul edilmektedir. Yani müttefiklerin 5 gemisine karşı 10 Japon harp gemisi.

3) Muharebenin sonu :

Müttefiklere göre, ağır kayıplar veren Japon donanması geri kalan kuvvetlerile Mercan denizinden çekilmiş ve firara mecbur olmuştur. Japonlara göre, bu muharebenin sonu henüz gelmemiştir.

Bu zıt haberlerden doğru bir netice çıkarmak hayli güçtür. Acaba Avustralyanın mukadderatile pek ilgili olan bu büyük hava - deniz muharebesini hangi taraf kazandı? Bizce bu muharebeyi müttefiklerin kazandığına ihtimal vermek akla daha yakın geliyor; bu hususta hatırımıza gelen mucip sebepler şunlardır:

1 — Bundan 10 gün kadar önce, Amerikalılar Havay adaları cenubundaki deniz bölgelerinde büyük deniz muharebelerinin başlaması ihtimalinden bahsetmişler ve Amerikanın hazırlıklı bulunduğunu söylemişlerdi. Demek ki, Amerikalılar Japonlara karşı bir deniz muharebesine girişmeyi, yani hareket teşebbüsünü göze almışlardır. Japon filosunun harekâtını çoktanberi takip etmişler ve Mercan denizinde 4 mayısta taarruz maksadile muharebeye tutuşmuşlardır. Yani ilk taarruza geçen Japon filosu değil, müttefik filosudur.

2 — Kuvveti bilinmemekle beraber müttefik filosu, hava kuvvetlerile iyi desteklenmiştir. Bunu dünkü yazımızda da belirtmiştik, Salomon, Yeni Gine adalarındaki Japon üslerini bocalıyacak kadar hava üstünlüğü temin eden müttefik kara tayyarelerinin de bu deniz muharebesine iştirak ettiklerini tahmin etmek yanlış olmaz.

3 — Japonlar, Avustralyanın cenup doğusuna doğru sarkmak istiyorlardı; fakat Hebrid ve bilhassa Yeni Kaledonya takım adalarına asker çıkarmak ve buradaki limanlarla hava meydanlarını ele geçirmek teşebbüsünde bulunmamışlardır. Müttefik filosunu iddia ettikleri kayıplarla cenuba doğru kaçırmıya muvaffak olsalardı, her halde bir ihraç hareketinde bulunurlardı. Bu nokta müttefiklerin muhakkak muharebeyi kazandıklarına delâlet etmiyebilir, fakat kaybettiklerine de asla delâlet etmez.

4 — General Mac Arthur, daima taarruz taraftarıdır; Filipinlerde kabına sığamıyan bu general Pasifikte başkumandan olunca, şüphesiz bu taarruz fikri daha çok kuvvet bulmuştur. Bir kısım Japon donanması Hint Okyanusuna ayrılmasaydı, belki böyle bir taarruza cesaret edemezdi. Fa[illegible] kâfi hava - deniz kuvveti [illegible] ve Yeni Kaledonya takım [illegible] kaybetmek Avustralya mü[illegible] için çok zararlıdır.

[illegible] gibi sebeplerle müttefiklere Japonlara karşı üstün [illegible] ve ateş kudretile dövüş[illegible] muvaffak olduklarına ih[illegible] muharebenin haki[illegible] yine en doğru olarak [illegible] bliğlerinden öğrenebile[illegible] Anglo Saksonlar ve [illegible] ne kadar acı ve [illegible] kendi kayıplarını saklamıyorlar.

Şûrayı Devlette meraklı bir dâva

Âkif isminde birisi deli olmadığını isbata çalışıyor

Ankara, 9 (Telefonla) — Dün, Şûrayı Devlette gayet meraklı bir davaya başlanmıştır.

Davacı; Dişçi ve Eczacı mekteplerinden mezun, biri saç için olmak üzere üç mühim icadı olduğunu söyleyen Akif Envantör isminde bir zattır. Kendi söylediğine göre, bu mühim icadını satmak için Amerikaya gitmiş, fakat buradaki akrabaları aleyhinde rapor almışlar, «Paransi hastalığı var, hezeyan halindedir. Ne yaptığını bilmiyor» demişler.

Akif, Amerikadan İstanbula dönünce, kaybetmiş olduğu diplomalarının ikinci nüshalarını almak üzere Sıhhiye Vekâletine müracaat etmiş, fakat almaya muvaffak olamadığı için Devlet Şûrasına dava açmıştır.

Sıhhiye Vekâleti mümessili Akifin diplomalarının ikinci nüshalarının niçin verilmediğini şöyle anlatmaktadır:

«— Davacı, diplomalarını kaybetmiş. Vekâletten yeni nüshalarını istediği zaman biraz rahatsızmış. Tedavi altına alındıktan sonra Akıl Hastalıkları hastanesi sıhhi heyeti, kendisinin serbestçe sanatını yapamıyacağını, ve fakat muavin ve maiyette bir vazife görebileceğine dair bir rapor vermiştir. Bu rapor mevcut oldukça isteğinin yerine getirilmesine imkân görülememiştir.»

Vekâlet mümessilinin bu izahından sonra, deli olmadığını isbat etmeye uğraşan Akifin salâhiyetli bir müessesede bir defa daha muayene edilmesine karar verilmiştir.

Çinliler bazı başarılar yaptılar

(Başı 1 incide) (—)

tısında Yangtse nehrinin cenup kıyısında bulunan Meinyang'da şiddetli çarpışmalar olmaktadır. Asker ve gıda maddeleri yüklü bir Japon treni dinamitle atılmıştır.

Tokyo, 9 (A.A.) — Domei ajansına bildirildiğine göre, şimale doğru ilerliyen Japon kuvvetleri, şimal Birmanyanın en mühim şehri olan Myitkyina'yı işgal etmişlerdir.

Yeni Delhi, 9 (A.A.) — Bugünkü Birmanya tebliği:

Britanyalı kuvvetler orta Birmanyadaki mevzilerini bırakarak evvelce hazırlanmış olan daha şimaldeki mevzilerine muvaffakıyetle çekilmişlerdir.

Düşman havalarda büyük bir faaliyet göstermiştir.

Tokyo, 9 (A.A.) — Bhabo'nun şimalinde ilerliyen Japon kuvvetleri, Birmanya demiryolu hattının son istasyonuna varmışlardır.

Tokyo, 9 (A.A.) — D.N.B.:

Buradan alınan haberlere göre, Corregidor'da kıtalarile beraber teslim olan General Vain Vright gece Filipinlerde bulunan Amerikan ve Filipin kıtalarının geri kalanlarına radyo ile hıtap ederek kendilerini derhal mukavemeti keserek Japon kuvvetlerine teslim olmıya davet etmiştir.

Yeni Delhi, 9 (A.A.) — Tebliğ:

Japonlar Bengale körfezinde bulunan Chittagong limanını dün bombalamışlar ve mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

Tokyo, 9 (A.A.) — Resmi bir kaynaktan bildirildiğine göre, kabine toplantısında Japon hükûmeti 1944 ten itibaren Kore'de mecburi askerlik ihdasına karar vermiştir.

Madagaskarda İngiliz kayıpları 500 kişi

Vişiye göre Fransız mukavemeti devam ediyor

Edimbourg, 9 (A.A.) — Cuma akşamı Emimbourg'da bir nutuk söyleyen Hariciye Nazırı M. Eden Madagaskar adasında İngiliz kayıplarının takriben 500 e baliğ olduğunu söylemiştir.

Londra, 9 (A.A.) — Vichy radyosunun bildirdiğine göre bu sabah Madagaskar'dan gelen son haberler Fransız kıtalarının İngiliz kuvvetlerine şiddetle mukavemete devam ettiklerini göstermektedir.

Zehirligaz mı başladı

(Başı 1 incide) XX

ce insanın kaybı ile neticelenmiş ve bir hayal sukutu olmuştur.

Mareşal List Bükreşte

Bükreş, 9 (A.A.) — Mareşal List, 10 mayıs Rumen milli bayramında Almanyayı temsil etmek üzere bugün Bükreşe gelmiştir.

Alman tebliği

Berlin, 9 (A.A.) — Tebliğ:

Doğu cephesinde düşmanın tankların desteği ile yaptığı yeni mevzii taarruzlar akim kalmıştır. Düşman, yüksek kayıplar vermiştir.

Japonyada ve Murmansk cephesinde düşmanın daha hafif taarruzları püskürtülmüştür.

Hayatın bin bir esrarından yaratılan... Seyredenlere sonsuz bir neşe duyuran... Gözlere hayret, dudaklara hayranlık dolduran:

PAULETTE GODDAR—BOB HOPE'in Son Zaferi

Kadın ve Şeytan

Bugün **LALE** Sinemasında

Kalbleri heyecanla yerinden oynatacak, gönülleri esrarın dehşetile saracaktır

DİKKAT: MİKEY BAYRAMI

Heyecanları susturmak için iki müstesna Miki birden

1 — Tecrübeli Bebek, 2 — Donald'ın saatli bombası

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Bugün **ELHAMRRA'DA** 2 Film Birden

KIVIRCIK PAŞA	SARAY KONSERİ
Büyük Türk filmi	Büyük musiki filmi fransızca
HALİDE - SAİD - YAŞAR - R. KEMAL	MARTHA EGGERTH - COLETTE DARFEUIL - P. MAGNER - MARCEL SIMON
Seanslar 11 - 2,30 - 6 - 9,15	Seanslar: 1 - 4,30 - 8

Bugün **İPEK** Sinemasında

"ZORONUN İŞARETİ" filminin

unutulmaz yaratıcıları

TYRONE POWER - LİNDA DARNELL - JOHN CARRADİN

tarafından mükemmel bir surette ibda edilen

KURTULUŞ

Amerikada meşhur Mormonlara ait muazzam bir macera filmi

Ayrıca: RENKLİ MİKİ FİLMİ

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

BAŞMAKALEDEN DEVAM

Fiyat siyaseti

(Başı 1 incide) *§*

dan gayeye doğru gitmeği biliyormuş.

Bu kaymakamla tanışmağa çok merak ettim. Makamına uğradım, meğer Lüleburgazdaki şikâyetlerin sebeplerini tahkike memur edilmiş, bulamadım.

Birbirinden 70, 80 kilometre fasıla ile iki ayrı âlem, iki ayrı zihniyet, iki idare tarzı görmek garibime gitti. Fakat bir kaç saat sonra Kırklareline gidip yeni Vali B. Kâzımla tanışınca şuna akılım erdi ki hatalar ne ise mutlaka düzelecek, çünkü B. Kâzımın da «evvelâ memleket, sonra ben» diye düşünen ve aklın icabına göre mes'uliyet alabilen tipten bir idare adamı oduğu belli...

Bütün dilek şu ki böyle fevkalâde zamanlarda idari çarklarımızın işleyiş tarzı, Lüleburgaz kaymakamının değil, Babaeski kaymakamının ölçülerile olsun. Halka çok faydalı olmak gayretile hakiki şartlara göz yumulmasın, hakiki maliyetle âlâkası olmayan fiyatlar konulmasın, muhtelif eşyanın fiyatları arasında sıkı bir akrabalık olduğu, bir takımı e[illegible] bildiğine artmak imkânı bulurken, diğerlerine gem vurulamayacağı anlaşılsın ve hepsine birden gem vurmak yolunda çare aransın.

Bazı ihtiyaç eşyası diğerlerinden ayrı bir fiyat ölçüsüne tâbi tutulunca iki şey oluyor: O eşya hem ortadan kalkıyor, hem ondan sonraki istihsali ihtimalleri azalıyor. Çünkü müstahsil, daha çok para eden maddeyi yetiştirmeğe meylediyor.

Bütün memlekette kanun ve usullerin tayin ettiği yolun haricine çıkan iki sınıf adam var. Birincisi, vurgun hırsile hareket eden ve bütün muhiti bulaştırıp ifsat etmeğe çalışan asıl vurguncudur. İkincisi de bazı dairelerin iktisadî kanunlara ve ameli şartlara aykırı fiyatlar tayin etmesinin kurbanı olan ve imkânını bulsa namuslu kalmağı ve kanunlara tam saygı göstermeği tercih eden bir takım vatandaşlardır.

Şunu unutmamak lâzımdır ki insanların çoğu, kısmen menfaati, kısmen seciyesi, kısmen teşhir edilmekten ve heysiyetinin kırılmasından çekinmesi neticesinde namuslu olmağa meyleder. Bu itibarla fiyat siyasetinde anlayışla ve ameli şartları iyice hesaplamak suretile hareket edilirse kara piyasanın hududu daraltılmış ve asıl vurguncularla namuslu kalmağı tercih edenler birbirinden ayırtılmış olur.

Ahmet Emin YALMAN

Müttefikler konuşuyor

(Başı 1 incide) (/)

tikte mekik dokudukları ve Lâtin Amerikasında bir Alman kalkınmasına bir istikamet ve destek verdikleri sırada, Japonların Alaskaya ve şimal batı kıyımıza taarruzu olabilir.

Japonlar Alaskaya da gitseler, Amerikanın garp sahillerine ayak da bassalar milyonlarca askerden müteşekkil ordumuzun dayanılmaz kudreti her tarafta düşmanı ezecek ve onu aman dilemeğe zorlayacaktır» demiştir.

Londra, 9 (A.A.) — Birmingham'da söz söyleyen Hava Nazırı B. Sinclair, mihverin harekâtta teşebbüsü kaybettiğini bildirmiştir. Teşebbüs müttefiklere geçmiştir ve mihveri kırmak için taarruza geçmek saati çalmıştır. Fakat muharebede topçu nasıl zemini hazırlarsa taarruz için de zemini tayyareler hazırlar.

İşte müttefik tayyareleri Alman hava kuvvetlerini, kımıldayamıyacak hale getirmek için hırpalamaktadır. Bu iş biter bitmez Avrupanın istilâsı başlıyacaktır. İstilâ tarihini zikredemem.

B. Sinclair şunları da ilâve etmiştir:

«— Hava kuvvetlerimiz Rusları Hitlerle yalnız başına çarpışmağa bırakmıyacaktır. Gittikçe ağırlığı artan darbeler indirmeğe devam edecektir.

Bu sene ilk defa olarak Hitler, kendinin seçmediği şartlar içinde muharebe etmek zorunda kalacaktır.»

Londra, 9 (A.A.) — «V» ordusu lideri albay Britton işgal altındaki memleketler halkına radyoda şunları söylemiştir:

«— Taarruz hareketimiz başlamadan evvel son defa size hıtab ediyorum. Plânlarımızı bitirmek üzereyiz. Tamamile itimat ediniz. Sandığınızdan daha evvel galip geleceğiz.»

Fakir ailelere şeker

(Başı 1 incide) //

Bu teklif, bütçe encümeninde müzakere ve kabul edilmiştir. Gelecek hafta sonunda Büyük Millet Meclisinde müzakere edilecek olan bu kanunun her vilâyette fakir ailelere dağıtılacak şeker miktarını tesbit edecektir.

Belediye meclisleri intihabı

Yeni belediye intihabına bir Eylûlde başlanacak

Ankara, 9 (Telefonla) — Kanuni müddetini doldurmakta olan belediye meclisleri aza ve reislerinin yeniden intihabı için hazırlıklara başlanmıştır.

Belediye teşkilâtlarının, intihap mahallerini süratle tesbit etmeleri nihayetlenir nihayetlenmez müntehip listeleri duvarlara asılacaktır.

Bu listelerin nihayet temmuz ayında herkese bildirilmesine çalışılmaktadır.

Yeni belediye intihabına 1 eylûl tarihinde başlanacak ve bu iş, azami 20 ilkteşrinde nihayete erecektir.

Japonların 18 harp gemisi batırıldı

(Başı 1 incide) §

merika ile muvasalayı kesmiş ve Avustralyayı tecrit etmiş olurlar. Fakat buna muvaffak olamamışlardır.

Amerikan tebliğine göre Japonların zayiatı pek ağırdır. Tebliğ, Amerika kayıplarının daha sonra bildirileceğini söylemektedir. Ingilizler ise iki uçak gemisile bir Jngiliz zırhlısının Japonlar tarafından batırıldığını yalanlamaktadırlar.

Mac Arthur, Japon tebliğine propaganda tebliği demektedir. Japonların düşman kayıplarını mübalâğalı gösterdiklerini geçen 5 ay içinde anlaşılmıştır. Japonlar denizde mağlûbiyetten pek çekinmektedirler.

Bununla beraber muharebenin nihayetlenmediğini hatırlatmak gerektir. Yakın bir istikbalde her iki taraf ta yeniden birbirine taarruz edebilir.

Times gazetesi müttefik donanmanın Cavada olduğu gibi sıkışık vaziyette yakalanmıyacağını belirtmektedir. Daily Mail gazetesi de bütün dünyanın Amerika donanmasının nerede bulunduğunu merak ettiğini, şimdi bu donanmanın bir kısmının nerede bulunduğunu ve neler yapmıya muktedir olduğunu öğrendiğini yazmaktadır.

Berlin radyosu şöyle tefsir etmektedir: Japonların Mercan denizindeki muvaffakıyetleri Ingiliz ve Amerikalılar tarafından her ne kadar blöf sayılıyorsa da Japon tebliği bir hakikat ifade etmektedir.

Japon Amirali Nagamura, Amerikanın inşaat programında bu sene uçak gemisi bulunmadığını ve Amerikanın elinde yalnız üç uçak gemisi kaldığını söylemektedir.

Amerikalılar 1940 - 1941 de 11 muharebe gemisile birlikte yüzer tayyare taşıyan 26 şar bin tonluk 11 uçak gemisi tezgâha koymuşlardır. Tayyare gemilerinin ehemmiyetini gözönünde tutan Amerikalılar bu demeç hilâfına, gelecek sene şöyle dursun, belki bu sene de ilâveten bir çok tayyare gemilerini tezgâha koyacaklardır.

Japon kayıpları

Vaşington, 5 (A.A.) — Bahriye Nezareti tebliği:

Zannedildiğine göre, Mercan deniz muharebesinde Japon kayıpları şunlardır:

Batanlar: Bir tayyare gemisi, bir ağır kruvazör, bir hafif kruvazör, iki torpito muhribi, 4 topçeker ve iki taşıt gemisi veya şilep.

Hasara uğrıyanlar:

Bir tayyare gemisi, bir ağır kruvazör, bir hafif kruvazör, bir deniz tayyare ana gemisi ve iki taşıt gemisi veya şilep.

Sidney, 9 (A.A.) — Müttefik ileri üslerinin birinden gelen basın haberlerine göre, Japonların 18 gemisi batırılmış ve 4 ü hasara uğratılmıştır.

Avustralya şimal doğusunda toplanan Japon istilâ filosunun geri kalan kısmı tam yolla kaçak haldedir.

Avustralya Başvekili ne diyor ?

Canberra, 9 (A.A.) — Başvekil M. Curtin demiştir ki:

Muvakkaten kesilen muharebe, bu harp sahnesinin mihver kontrolü altına geçmesine mâni olacak harbe dahilmiş gibi telâkki edilerek yapılmalıdır. Mücadele esnasında daha başka muharebelerin de cereyan edeceğinden şüphe etmiyorum. Düşman yenilinciye kadar sebat etmeliyiz.

Başarılan işlerle iftihar edebiliriz, ve bunlardan dolayı minnettar olabiliriz.

İstilâ filosu imiş

Bern, 9 (A.A.) — Ingiliz kaynaklarının zannettiklerine göre, Koray denizi muharebesine tutuşan Japon filosu muazzam bir istilâ filosunun gizlemek için ileri sürülmüş bir kuvvettir. Bu istilâ filosu ya doğrudan doğruya Avustralyaya çıkartmak taarruzu yapacak, yahut ta Port Moresby'ye hücum edecektir.

Amerika denizaltı tonajını 200 bine çıkarıyor

Vaşington, 9 (A.A.) — Birleşik Amerika denizaltı donanmasının 200 bin tonilâtoya kadar çıkartılmasına salâhiyet veren bir kanun projesi âyan meclisince tasdik edilmiş ve Ruzveltin imzasına arzolunmuştur.

Yeni şiirin münakaşası

(Başı 2 ncide) X

ten kaçmalıdır.

Peyami Safa. küçük vücuduna nazaran büyük görünen başını sallıyarak:

— Dağlarca haklıdır.

Hükmünü verince Orhan Veli, itiraz etti:

— Niçin şair kendi şiir anlayışını izah etmesin! Eğer yeni bir şey getiriyorsa, bunu izaha mecburdur.

Peyami Safa sordu:

— Sen ne suretle yeni bir ifade tarzı getirdiğini iddia ediyorsun?

Orhan Veli, bu sualdeki öfkeye şahlanarak cevap verdi:

— Ben, şiiri romantik havadan kurtardım. Meramı çırılçıplak soydum. Maksatla ifade arasında en kestirme ve en kolay yolu bul dum.

Fâzıl Hüsnü söze karıştı:

— Romantik havayı, yani teferruatı mı kaldırdığını söylemek istiyorsun. Halbuki şiirin ve sanat eserinin ruhu teferruattır. Hattâ bir bakıma göre sanat, bundan ibarettir.

— Geri bir fikir... Sanat bundan ibaret değildir.

Peyami Safa, Bedri Rahmiye döndü:

— Sen söyle bakalım, bu fikrin ileri olanı hangisidir?

Bedri Rahmi, yine mülâyim ve sakin bir sesle:

— Şiirde temel lâzımdır. İnsan bir kere dünya hakkındaki görüşünü tayin etmelidir. Bu görüşe ve anlayışa göre eserini işliyebilir.

Peyami Safa, uzamıya istidat gösteren sözü bir hamlede kesti:

— Yani kaide lâzımdır, demek istiyorsun.

Bedri Rahmi:

— Evet, diye cevap verdi. Kaidesiz şiir havada kalır. Gafletli bir gevelemek olur.

Fâzıl Hüsnü, şiirde kaide ve temel gibi zaruretlerin zaten şairin hayatı anlayış tarzına bağlı olduğunu söyledikten sonra Orhan Veliye döndü:

— Sizin, dedi, vezni parçalıyan, kafiyeyi atan çığırınıza gelince, bunun bizim edebiyat tarihinde eskidenberi yapılageldiğini gördük.

Orhan Veli:

— Ben, dedi, şahsan vezin parçalamak, kafiye atmak gibi bir hüner yaptığımı söylemedim. Romantik hava içinde bunalan meramı, bu karanlık havadan kurtardığımı iddia ettim.

Şairlerin tahlil yoluyla giriştikleri uzun izahları, Peyami Safa iki kelime ile hulâsa ederek konuşulanların hazmını kolaylaştırıyordu.

Bu güzel cümlelerin mânasile beynimin ısındığını hissediyordum. Hayatın dağınıklığını mânalı bir surette belirten bu kıymetli konuşmadan ayrılınca sokakta ve etrafta bir boşluk ve gevşeklik görür gibi olmuştum.

Kadıköye geçmek için Köprü iskelesinde bilet alırken, edip ve münekkit İsmail Habibe rastladım. Ona küllük kahvesindeki konuşmayı naklettim. «Adam sen de» der gibi elile bir kavis çizdikten sonra:

— Bu isimlerin içinde bir Fâzıl Hüsnüyü tanıyorum. Onu da çocuk şairi diye kitabıma almıştım. Ötekilere gelince: Onların ismini senden işitiyorum. Bunlar: «Yaak oldu Süleyman efendiye» mısraını yazanlar mı? Eğer onlarsa hepten bir hiç yapmak istiyorlar, buna da gülünür geçilir.

Ben şimdi onlara iyi bir ders verecek bir kitap nazırlamakla meşgulüm. Edebiyatta aruz, hece.. gibi klâsik yollardan geçilmeden yeni şiir yaratılamaz. Okusunlar da öyle yazsınlar!

İsmail Habibten ayrılınca beni bir düşünce aldı. Edebiyatımızın sayılı bir münekkidi belli başlı bir kaç şairimizin adını bile işitmemiş, diye şaşırarak kekelemiye başladım! Bu ne kayıtsızlık, bu ne vurdum duymamazlık, bu ne ihmal...

Bir şahit

SİYASÎ İCMÂL

"Eden" e göre yarınki dünya

Yazan: **M. H. ZAL**

İngiltere Hariciye Nazırı B. Eden, dünyayı tehdit eden son felâketi ilk görenlerden biridir. Buna karşı tesirli tedbirler almak ve müşterek emniyeti korumak için arkadaşlarını harekete getiremediği cihetle Çemberlayn kabinesinden çekilmiş ve niçin çekildiğini de Ingiliz milletinden ve harici âlemden hiç gizlememişti.

Bunun için yarınki âleme ait en esaslı ve en uygun projeleri kendisinden beklemek hakkımızdı. Halbuki Edinburgta söylediği son nutuk, Ingiliz Hariciye Nazırının şahsına bağlanan ümitlere çok aykırı düşmektedir.

B. Eden, Amerika, Ingiltere, Rusya ve Çine yarınki dünya için bir sevk ve idare rolü ayırıyor. Dört memleketin kesif bir silâhlanma yoluyla bu sevk ve idareyi temin edecekler ve umumî emniyetin, yolkesenler tarafından bozulmamasına bakacaklardır.

Eğer demokrasinin ideali bu ise sorarız: Bununla mihverin «Yeni düzen» iddiaları arasında ne fark var? Sonra geçen harpten sonra «müttefik ve müşterek devletler» adı altında kurulan ve sonra da bir Milletler cemiyetine dayatılan barış teşkilâtı da tıpkı buna benzemiyor muydu?

Eğer yarın, kısas zihniyeti ile hareket edilecekse, müşterek emniyet esası ihmal edilip devletler arasında bir aristokrasi sınıfı kurmak yolu tutulacaksa ve kıtalara veya dünyaya ait müşterek bir zabıta kuvveti şeklinde askerî teşkilât yerine silâhlı ve silâhsız milletler diye farklar yapılacak olursa geçen harpten sonraki hatalı tedbirler aynen tekrar edilecek demektir.

Harp fedakârlıklarından gaye, devamlı bir barışa bir an evvel varmaktır. Yarın milletler arasında hiç bir fark bulunmıyacağı ve müşterek emniyetin bütün insanlığın menfaati namına el birliğile korunacağı hakkında demokrasi namına müşterek ve katî teminat verilmesi, karşı taraf üzerinde harp silâhlarının hepsinden derin tesirler yapabilir ve dünyayı hakikî sulhe en kestirme yoldan vardırabilir.

Demokrasi memleketleri, yarınki dünya hakkında bir an evvel rey ve söz birliğine varmamak ve vakit vakit birbirine aykırı sözler söylemek yüzünden neler kaybettiklerini bir türlü farkedemiyorlar.

Mes'ud bir evlenme

Doktor Afife Cenani ve doktor Esat Demirelin 9 mayıs 1942 cumartesi günü saat 15 de Beyoğlu Belediye dairesinde nikâh merasimleri yapılmıştır.

Merasimde Üniversite erkânı profesörleri. doktorlar ve bir çok tanınmış zevat hazır bulunmuştur.

Tarafeyne saadetler dileriz.

Radyo

BUGÜNKÜ PROGRAM

SABAH

8,30 Program ve memleket saat ayarı, 8,33 Hafif program (Pl.) 8,45 Ajans haberleri, 9,00 Hafif parçalar ve marşlar (Pl.) 9.15 - 9,30 Evin saati.

ÖĞLE

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,33 Şarkılar, 12,45 Ajans haberleri, 13,00 Şarkı ve türküler, 13,30 - 14,30 Radyo salon orkestrası.

AKŞAM

18,00 Program ve memleket saat ayarı, 18,03 Radyo dans orkestrası, 18,40 Fasıl heyeti, 19,30 Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri, 19,45 Ankara ilkbahar at koşularının neticeleri, 20,15 Konuşma (Tutum ve bakım), 20,30 Karışık şarkı ve türküler, 21,00 Konuşma (Ziraat takvimi), 21,10 Temsil: Kimgil ailesi, 21,30 Karışık program (Pl.) 22,30 Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri, 22,30 - 22,50 Yarınk program ve kapanış.

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Miktarı	Kuruş	Ebadı	
200	185	165/210	Uzunköprü mamulâtından hasır

Tophanede Kılıcali Paşa camii için satın alınacak hasırlar yukarda gösterilen evsaf ve bedeli üzerinden münakasaya konulmuştur. Ihalesi 22.5.942 cuma günü saat 14 de Beyoğlu Vakıflar müdürlüğünde yapılacaktır. Isteklilerin müracaatları. (5216)

Ticaret Vekâletinden:

Iaşe Müsteşarlığı merkez teşkilâtile vekâletimize bağlı dağıtma ofisi merkez ve teşkilâtı için büro moble ve eşyası satın alınacaktır. Bu iş üzerinde teklifte bulunmak istiyenlerin 15 mayıs 942 cuma günü saat 14,5 de bizzat veya salâhiyetli mümessilleri vasıtasile iaşe müsteşarlığında hazır bulunmaları ilân olunur. (5351)

VATAN SPOR

Galatasaray, Rapide 1-0 yenildi

G. Saraylılar dün kendi kendilerini yendiler

Eşfakın lüzumsuz hareketleri, oyunu seyredilmez hale soktu

Dünün asi Salim

Rumen şampiyonu olduğu, merkezi Avrupa kupasında finale kadar yükseldiği söylenen, fakat gösterdiği oyunlarla bizi buna hiç te inandırmıyan Rapid, dün üçüncü maçını Galatasaraya karşı yaptı.

Dünkü yazımızda diğer oyunlarını gördükten sonra, maçı Galatasarayın kazanması lâzım geldiğini tebarüz ettirmiş ve yegâne oyuncuları sağ açığın oyununu zevkle seyredeceğimizi de ilâve etmiştik. Fakat ne yazık ki, hem biz ve hem de sahayı doldıran futbol meraklıları hayal sukutuna uğradılar. Ne Galatasaray galip geldi ve ne de güzel bir oyun seyredebildik.

Sarı kırmızılılar dün kolaylıkla kazanabilecekleri bir maçı 1 - 0 kaybettiler. Birinci devreyi ve ikinci devrenin de mühim bir kısmını tek kale halinde oynadıkları halde kendi hataları yüzünden gol çıkaramadılar ve nihayet ikinci devrenin son dakikasında yedikleri bir golle de bu netice doğdu.

Açık söylemek lâzım gelirse, oyun bir mahalle oyunu, bir mahalle futbolü idi. Maçın bu şekle dökülmesinde de bilhassa Eşfakın gösterdiği lüzumsuz hareketleri âmil oldu.

Evvelâ Galatasarayın sol açığa, Gazanfer dururken uzun zamandanberi sahada gözükmiyen Mehmet Aliyi alması büyük bir hata idi.

Sarı kırmızılıların hücum hattı, kale önünde hiç müessir olamadı. Biribirini takip eden sayısız gol fırsatları kaçırdı. Cemilin ismini kaydetmek merkez muhacimin şuursuz bir oyun oynadığını anlatmak için kâfidir. Arif, çok ağırdı. Fakat yine önüne düşen fırsatları da kaçırdı durdu. Gündüz hem yoruldu, hem fantezîye kaçtı.

Fakat şunu da açıkça söylemek lâzımdır ki, bu hattı en ziyade bozan Mehmet Ali oldu.

Muavin hattında Eşfak daha oyun başlar başlamaz lüzumsuz hareketlere başvurdu. Yedi sekiz bin kişi sağ açığı zevkle seyredecekti. Fakat kasdi hareketlerle bu oyuncuda topa gidecek hal bırakmadı. Arkadan vurdu, önden vurdu, yandan vurdu ve bu vaziyet karşısında da bu kıymetli oyuncuyu yok etti. Hele bir defasında yaptığı açık bir hareket yüzleri kızartacak kadar çirkindi. Nitekim Rumenler verilen favul cezasını kasden avuta atarak, buna müstehzi bir cevap verdiler.

Birinci devresi Galatasarayın baskısı, Rumen müdafaasının canını dişine takan oyunu ile geçti.

Ikinci devre yine ayni şekilde idi. Fakat Galatasaraylılar ezici bir oyuna rağmen gol çıkaramadılar. Nihayet sen yiyemedin, ben yiyeyim kabilinden 43 üncü dakikada sağ açığın bir korner atışını sol açık kaleye sokuverdi. Maç ta bu netice ile ve 1 - 0 Galatasarayın mağlûbiyeti ile sona erdi.

Şunu da kaydetmek lâzımdır ki, Galatasarayı Rumen takımı değil, yine Galatasarayın oyuncularının şuursuz oyunu yendi.

Hakem Adnan Akın, hiç te iyi bir gününde değildi. Oyle zannediyoruz ki, ilk maçı idareden sonra Rumenlerin verdikleri bir beyanatın tesiri altında kalmış olacaktır.

Galatasaraylılar sahaya şu kadro ile çıkmışlardı:

Osman - Faruk, Salim - Mustafa, Galip, Eşfak - Hikmet, Arif, Cemil, Gündüz, Mehmet Ali.

Kemal ONAN

Dünkü Galatasaray —Rabipd karşılaşmasından heyecanlı bir enstantane

Beşiktaşlı Şeref

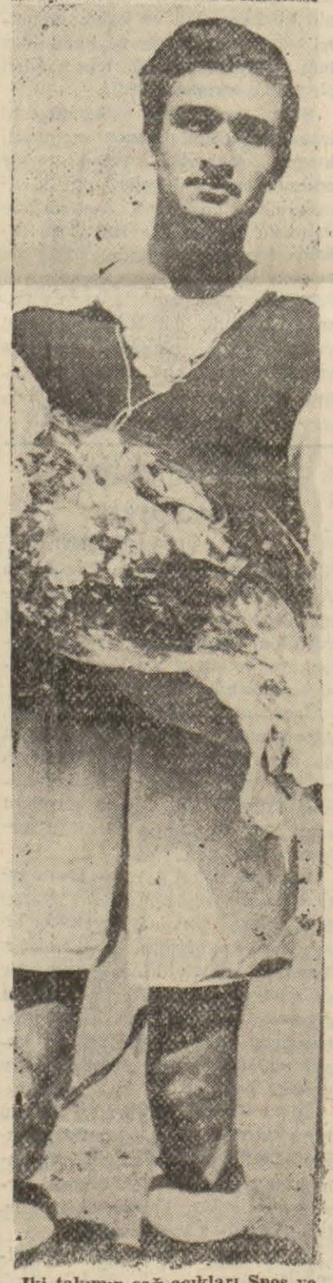

Iki takımın sağ açıkları Şpoş ve Fikret

Beşiktaşlı Hakkı

Üniversite futbol takımı Ankaraya gidiyor

Üniversitede spor faaliyeti geniş bir kadro ile başlamış bulunmaktadır.

Hafta içinde yapılan bir toplantıda spor kollarının başkaptanları da seçilmiştir.

Üniversite spor kolları 19 mayıs bayramında 40 kişilik bir kadro ile Ankaraya gidecektir.

Fenerbahçe ve milli takımın kıymetli kalecisi Cihadın başkaptanlığında bulunan futbil takımında Fenerbahçeden Fikret, İbrahim, Aydın, Turan; Galatasaraydan Enver, Gazanfer, İstanbulspordan Hayri, Faruk, Saim, İsmet, Kadir, Tarık. Mükerrem gibi tanınmış oyuncular bulunmaktadır.

Takımın şu suretle teşkili muhtemeldir:

Cihat - Hayri, Faruk - Aydın, Enver, Tarık - Fikret, İbrahim, Mükerrem, Kadir, Gazanfer.

Takım 17 mayısta İstanbuldan hareket edecektir.

Beşiktaşlıların bu geceki aile toplantısı

Istanbul şampiyonu Beşiktaş bu akşam Taksim Belediye bahçesinde bir aile toplantısı tertip etmiştir. Büyük bir programla hazırlanmış olan bu gecenin neşeli geçmesi için her türlü tertibat alınmıştır.

Seneler var ki, Istanbul şampiyonluğu unvanını muhafaza etmekte olan siyah beyazlıların zaferlerini tesit edecek bu toplantının bir bayram sevinci ve neşesi içinde geçeceğinde şüphe yoktur.

Fenerbahçe idare hey'etinde anlaşamamazlık

Öğrendiğimize göre Fenerbahçe idarecileri arasında bir anlaşamamazlık başgöstermiştir. Bunun neticesi olarak ta idare heyetinin çok kıymetli ve müessis azasından eski sporcu Doktor Nureddin Savcı istifa etmişse de, yine bu istifayı kendisi geri almıştır.

Mektepliler atletizm seçme müsabakaları

10/5/942 pazar günü Fener stadında İstanbul okulları arasında 23 mayısa hazırlık olmak üzere atletizm seçme müsabakaları yapılacaktır.

Haydarpaşa - Işık liseleri karşılaşacak

23 mayıs cumartesi günü Beyaz küme şampiyonu Haydarpaşa lisesile Kırmızı küme şampiyonu Işık lisesi arasında Fener stadında futbol müsabakası yapılacak ve bu maçın galibi mektepler şampiyonu olacaktır.

Çocuk hastalıkları mütehassısı

Dr. Nevzat Ziya

Hastalarını her gün saat 14 den sonra Cağaloğlu Halk Partisi binası karşısında Zekibey apartımanı 8 inci dairede kabul eder.

Bugün, muhtelit takım Rapidle karşılaşıyor

Şuurlu bir enerji, bugünkü maçı kazanmak için kâfidir

Bugün Rumenler son maçlarını Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş muhtelitile yapıyorlar. Hiç şüphe yok ki bütün spor meraklıları bu kadar zayıf bir takımın Fenerbahçe ve Galatasarayı yenmeleri ve Beşiktaşla berabere kalmalarından dolayı üzüntü içindedirler. Ve üzülmekte de yerden göke kadar hakları vardır.

Bugün Fener stadında oynanacak bu muhtelit maçında takımın sahaya ne şekilde çıkacağını bilmiyoruz. Fakat herşeyden evvel klüp idarecilerinin klüpçülüğü bir tarafa bırakarak, memleket sporunu düşünmeleri icap eder.

Öyle zannediyoruz ki, bazı idareciler benden fazla oyuncu girsin düşüncesile hareket etmek yoluna gideceklerdir. Halbuki üç Galatasaraylının takıma girmesi iki Beşiktaşlı fazla alınması düşüncesile hareket, neticede memleket sporunu zarardide edecektir.

Bize kalırsa, muhtelitin şu şekilde teşkili en doğru hareket olur.

Cihadın rahatsız olduğunu öğrendik. O halde kalede Osmanla Mehmet Ali arasında kur'a atılsa da olur. Salim, Faruk müdafaasını bozmamalıdır.

Muavin hattına gelince, bu hatta kulağını bükmek şartile Eşfaka tekrar yer vermek suretile en kuvvetli şekil, Aydın, Esat, Eşfak şeklidir.

Hücum hattını da şu suretle yapabiliriz:

Küçük Fikret, Hakkı, Melih, Şeref, Şükrü.

Şu vaziyete göre takım şu şekli alabilir:

Osman veya Mehmet Ali - Salim, Faruk - Aydın, Esat, Eşfak - Küçük Fikret, Hakkı, Melih, Şeref, Şükrü.

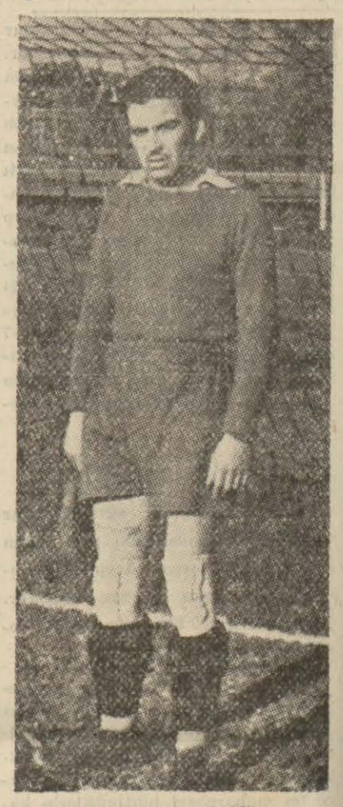

Kaleci Mehmet Ali

Galatasaray maçı için yazdığımız tahminde de kaydettiğimiz gibi bu karşılaşmayı muhtelitin kazanmamasına hiç bir sebep yoktur.

Kaldı ki, bir parça enerji fakat şuurlu bir enerji sarfetsinler. Bu da maçı kazanmak için kâfidir. Öyle zannediyoruz ki, muhtelit iyi bir oyun oynarsa. Rumenler de saha çimen olduğundan daha iyi bir oyun oynayacaklarından maç seyredilir bir karşılaşma olacaktır.

Nafia Vekâletinden:

Talip zuhur etmemesi yüzünden yeniden eksiltmeye konan ve 8750 lira bedel tahmin edilen 5000 adet kürek mübayaasının 23/5/942 cumartesi günü saat 11 de Ankarada Nafia Vekâleti binası içinde Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır. Eksiltme şartnamesi ve teferrüatı bedelsiz olarak Malzeme Müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat «656» lira «25» kuruştur.

Isteklilerin teklif mektuplarının muvakkat teminat ve şartnamesindeki vesaik ile birlikte aynı gün saat 10 a kadar mezkûr komisyona makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. «3239» «5273»

İşçi Aranıyor

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

İşletmelerimizin Şişli tamirhanesi için 6 boyacı, 3 takımcı 3 hamal, 3 saraç, 12 tesviyeci, 3 bobinör, 3 frezeci, 12 silici, 6 tornacı, 6 elektrikci, ve altı elektrik tesviyecisine ihtiyacımız vardır.

Hammal ve siliciler hariç olmak üzere imtihanda gösterecekleri ehliyete göre saatte 35 kuruşa kadar ücret verilecektir. Askerlikle alâkası olmıyan isteklilerin nüfus hüviyet cüzdanı, hüsnühal kâğıdı, dört adet vesika fotoğrafı, ve şimdiye kadar çalışmış oldukları müesseselerden alınmış iyi hizmet vesikaları ile birlikte 11.5.942 tarihine kadar saat 14 ten 17 ya kadar idarelerin Metro Han zemin katındaki Zat İşleri ve sicil müdürlüğüne müracaatları lüzumu bildirilir. (5299)

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İCABINDA GÜNDE 3 KAŞE ALINABİLİR

Radyo ve musiki

MERAKLILARİİ ÇİN

BIR LUKS SUPER RADYO GRAMOFON AHIZESI

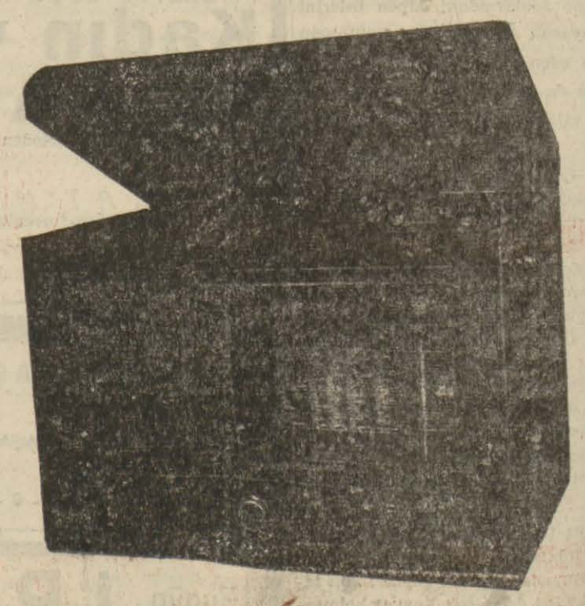

RADYO NÜZHET

MÜESSESESİ

Galata Tünel yanı Mertebanı sok. No. 13

P. K. 1026 Telefon: 43712

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: Ahmet Emin YALMAN
Vatan Neşriyat Türk Ltd. Şti. Vatan Matbaası